

İEİS

İLAÇ ENDÜSTRİSİ
İŞVERENLER SENDİKASI

Türkiye İlaç Pazarı

Ocak-Haziran 2017

İçindekiler

1. Türkiye İlaç Pazarı	2
1.1. Pazardaki Büyüme ve Kaynakları	2
a. Fiyat	2
b. Hacim	3
c. Satış Dağılımı.....	3
d. Yeni Ürün	3
1.2. Pazarın Yapısı	4
a. Referans-Eşdeğer İlaçlar	4
b. İthal-İmal İlaçlar	4
c. Biyoteknolojik İlaçlar	4
2. Tıbbi Ürün Pazarı	5
2.1. Pazara Yeni Giren Tıbbi Ürünler	6
3. Dış Ticaret	6

1. Türkiye İlaç Pazarı

Türkiye ilaç pazarı yılın ilk yarısında hastane ve eczane kanalında toplam %16 artışla 11,9 milyar TL'ye ulaştı. Kutu ölçeğinde ise %1,1 küçülme ile 1,1 milyar hacim gerçekleşti.

Kutu başına düşen ortalama fiyat seviyesi incelendiğinde 2016 ilk 6 ayında 9,2 TL olan fiyat, 2017'de %17,3 artışla 10,8 TL olmuştur.

Tablo 1-Türkiye İlaç Pazarı

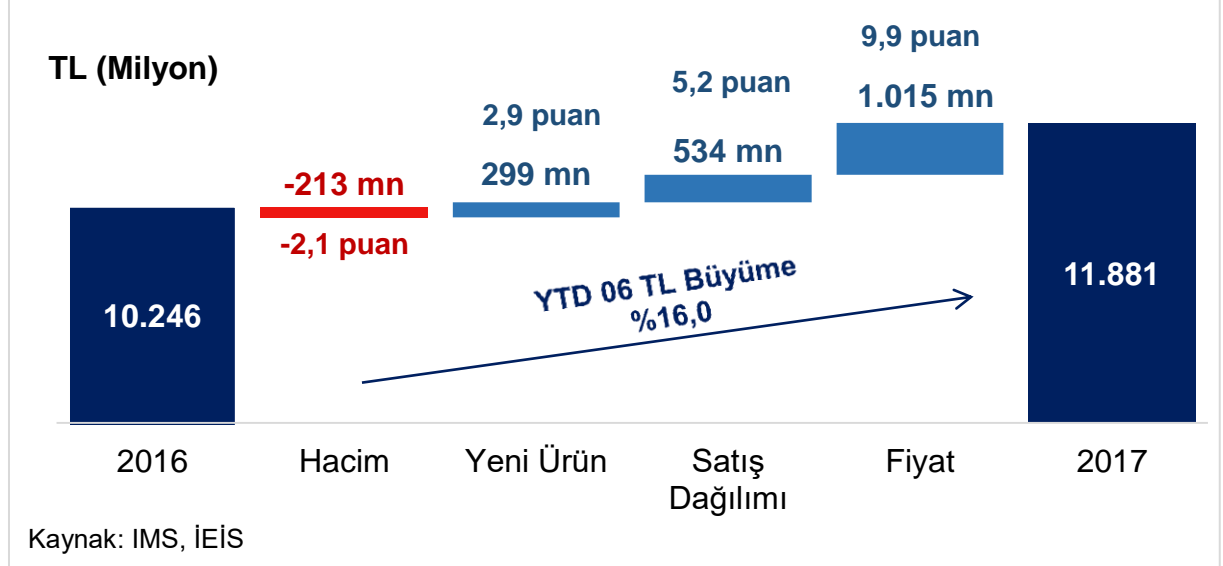
Ocak-Haziran	Toplam Değer (milyar TL)			Toplam Hacim (milyar kutu)			Ortalama Fiyat		
	2016	2017	Değişim	2016	2017	Değişim	2016	2017	Değişim
İlaç Pazarı	10,2	11,9	16%	1,1	1,1	-1,1%	9,2	10,8	17,3%

Kaynak: IMS, İEİS

1.1. Pazardaki Büyüme ve Kaynakları

Pazardaki büyümenin kaynakları incelendiğinde değer ölçeğinde büyümeye katkı sağlayan 4 ana etken bulunmaktadır. Bunlar; mevcut portföydeki hacim, fiyat ve satış dağılımı değişiklikleri ve portföye yeni ürün girişleridir.

Grafik 1- İlaç Pazarında Büyümenin Kaynakları

a. Fiyat

Bu bağlamda, pazardaki ilk 6 aylık değişiklikler analiz edildiğinde 2017'de ilaç pazarının büyümesine en çok katkı sağlayan etken fiyat artışıdır. %16'lık büyümenin (1.635 milyon TL) 9,9 puanı (1.015 milyon TL) mevcut portföydeki fiyat artışından kaynaklanmıştır. Bunda, Dönemsel Avro Değeri'nde 2017 yılının Şubat ayında gerçekleşen %10,65 düzeyindeki artış etkili olmuştur.

b. Hacim

2017 ilk 6 aylık veriler, mevcut portföydeki ürünlerin kutu satışlarındaki azalma eğiliminin devam ettiğini göstermektedir. Bu anlamda, mevcut portföyde yer alan ilaçların satışlarındaki düşme, büyümeye 2,1 puanlık (-213 milyon TL) negatif bir etki sağlamıştır. Başka bir ifadeyle, hacim geçen yılki seviyesinde kalmış olsaydı, pazardaki toplam büyüme %18 oranında olacaktı.

c. Satış Dağılımı

Pazarda mevcut ilaçların satış dağılımındaki değişiklikler büyümeye pozitif yönde katkı sağlamıştır. Bu anlamda, düşük fiyatlı ürünlerden daha yüksek fiyatlı ürünlere doğru satış hacmindeki değişim, ilaç pazarındaki büyümenin 5,2 puanını (534 milyon TL) oluşturmaktadır.

d. Yeni Ürün

2017'de pazardaki büyümenin 2,9 puanı ise (299 milyon TL) pazara yeni giren ilaçlardan kaynaklanmıştır.

İlaç pazarına yılın ilk yarısında hepsi reçeteli statüde olmak üzere toplam 250 adet ilaç girmiştir.

Pazara yeni sunulan ilaçlar içinde adet bazında en fazla paya sahip olan tedavi grupları kardiyovasküler ve antibiyotikler olmuştur. 33'er tane kardiyovasküler (%13,2) ve antibiyotik ilaçlar (%13,2), 22 tane antiromatizmal (%8,8), 20 tane onkoloji (%8,0), 17 tane dermatolojik (%6,8) ve 16 tane solunum sistemi ilacı (%6,4) pazara girmiştir.

Pazara yeni giren ilaçlardan 51 tanesi kimyasal, 5 tanesi biyoteknolojik olmak üzere toplam 56 adeti referans üründür. Bu 56 referans üründen yalnızca 10 tanesinin eşdeğer rakibi bulunmaktadır ve bu ürünlerin 19 tanesi Türkiye'de üretilmektedir. Bu 56 referans ürünün ortalama fiyatı 24,2 TL'dir.

Pazara yeni giren eşdeğer ilaçlar ise 194 adet olup, bu ilaçların 3 tanesi biyobenzer ilaçtır. 194 adet eşdeğer ilacın ise yalnızca 13 tanesi ithal ürün sınıfındadır. Eşdeğer ilaçların ortalama fiyatı 6 TL'dir.

Tablo 2- Pazara Yeni Giren Ürünler

İlaç	250
Eşdeğer	194
İthal	13
İmal	181
Referans	56
Eşdeğeri Yok	10
Eşdeğeri Var	46

Kaynak: IMS, İEİS

1.2. Pazarın Yapısı

a. Referans-Eşdeğer İlaçlar

2017 ilk 6 ayı itibarıyla referans ilaçların satışı değerinde %15,7 büyüme ile 8,1 milyar TL'ye ulaşmıştır. Hacimde ise %1,7 küçülme ile 460,7 milyon kutu satış gerçekleşmiştir.

Yılın ilk yarısında eşdeğer ilaçlar değerinde pazarın üstünde büyüme göstererek %16,5 artış oranı ile 3,8 milyar TL'ye ulaşmıştır. Kutu ölçeğinde ise %0,7 seviyesinde küçülme ile 641,6 milyon hacim gerçekleşmiştir.

Ortalama fiyat seviyesi incelendiğinde 2017 ilk yarısında referans ilaçların bir kutu başına düşen fiyatı yaklaşık 17,5 TL iken, eşdeğer ilaçların 6 TL olmuştur.

Tablo 3- Referans-Eşdeğer İlaçlar

	6 Aylık Toplam Değer (milyar TL)			6 Aylık Toplam Hacim (milyon kutu)			Ortalama Fiyat		
	2016	2017	Değişim	2016	2017	Değişim	2016	2017	Değişim
Referans	7,0	8,1	15,7%	468,8	460,7	-1,7%	14,8	17,5	17,8%
Eşdeğer	3,3	3,8	16,5%	646,1	641,6	-0,7%	5,1	6,0	17,3%

Kaynak: IMS, İEİS

b. İthal-İmal İlaçlar

İthal ilaçlar değerinde ve hacimde sırasıyla %14,7 ve %1,5 büyüme göstermiştir. 2017 ilk 6 ayı itibarıyla bu ürünler, değerinde 6,5 milyar TL ve kutuda 227,2 milyon hacim gerçekleştirmiştir. İthal ilaçların ortalama fiyatı ise 28,8 TL'dir.

Yurt içinde üretilen ürünler ise 2017 ilk altı ayında 5,3 milyar TL ve 875,1 milyon hacim gerçekleştirmiştir. Bu ilaçların kutu başına düşen ortalama fiyatı ise 6,1 TL'dir.

Tablo 4- İthal-İmal İlaçlar

	6 Aylık Toplam Değer (milyar TL)			6 Aylık Toplam Hacim (milyon kutu)			Ortalama Fiyat		
	2016	2017	Değişim	2016	2017	Değişim	2016	2017	Değişim
İthal	5,7	6,5	14,7%	223,9	227,2	1,5%	25,5	28,8	13,0%
İmal	4,5	5,3	17,6%	890,9	875,1	-1,8%	5,1	6,1	19,7%

Kaynak: IMS, İEİS

c. Biyoteknolojik İlaçlar

Yılın ilk yarısında beş referans, üç biyobenzer olmak üzere toplam sekiz adet biyoteknolojik ilaç pazara girmiştir. Böylece, Türkiye ilaç pazarında, tüm formlarıyla birlikte 196 adet referans biyoteknolojik (sadece farklı markalar sayıldığında 88 adet), 41 adet biyobenzer ilaç (farklı marka olarak 16 adet) olmak üzere toplam 237 adet (104 farklı marka) biyoteknolojik ilaç bulunmaktadır.

Biyoteknolojik ilaçlar, 2017 ilk 6 ay itibarıyla değerinde %11,1, hacimde %6,1 oranında büyüme göstermiştir. Biyobenzer ilaçlar ise değerinde ve kutuda biyoteknolojik ilaçlardan daha fazla büyüme göstererek pazar paylarını arttırmaktadır.

Tablo 5- Biyoteknolojik İlaçlar

	6 Aylık Toplam Değer (milyon TL)			6 Aylık Toplam Hacim (milyon kutu)			Ortalama Fiyat		
	2016	2017	Değişim	2016	2017	Değişim	2016	2017	Değişim
Biyotek	1.720	1.911	11,1%	12,9	13,7	6,1%	133,2	139,6	4,8%
Referans	1.662	1.829	10,1%	11,3	11,7	3,9%	147,5	156,1	5,9%
Biyobenzer	57,5	81,8	42,2%	1,6	2,0	20,9%	35,1	41,4	17,7%

Kaynak: IMS, İEİS

2. Tıbbi Ürün Pazarı

İlaç şirketlerinin portföylerinde yer alan ve ilaç olmayan tıbbi ürünler, Sağlık Bakanlığı'ndan izinli biyosidal ürünleri, farmasötik formdaki bazı tıbbi cihazları, enteral beslenme ve tıbbi amaçlı gıdaları, kozmetik ve dermokozmetik ürünleri; Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'ndan izinli vitaminleri, gıda takviyelerini ve mamaları içermektedir.

Bu ürünler, 2017'de %21 büyüme ile değerinde 861 milyon TL'ye, kutuda ise %8,8 artış ile 78,1 milyon kutu hacme erişmişlerdir. Bu ürünlerin ortalama fiyatı ise 11 TL'dir.

2017'de ilaç dışı tıbbi ürünlerin 78,1 milyon kutuluk hacminin, 50,8 milyonu (%65,1 pay) enteral beslenme ve tıbbi amaçlı gıda ürünlerine aittir. Sağlık Bakanlığı'ndan ruhsatlı ilaçlar gibi referans fiyat sistemine tabi olan bu ürünlerin ortalama fiyatı 7 TL'dir. Dolayısıyla, tıbbi ürünlerin ortalama fiyatının 11 TL olmasında bu ürünler etkilidir.

Gıda takviyelerinin ortalama fiyatı 2017'de 24,4 TL iken, mamaların ortalama fiyatı 16,6 TL'dir.

Tablo 6-Türkiye Tıbbi Ürün Pazarı

	Toplam Değeri (milyon TL)			Toplam Hacim (milyon kutu)			Ortalama Fiyat		
	2016	2017	Değişim	2016	2017	Değişim	2016	2017	Değişim
Ocak-Haziran									
Tıbbi Ürün Pazarı	711,4	861,0	21,0%	71,8	78,1	8,8%	9,9	11,0	11,2%
Gıda Takviyesi	305,0	387,5	27,1%	14,6	15,9	8,7%	20,9	24,4	16,9%
Enteral Beslenme ve Tıbbi Amaçlı Gıda	295,3	357,6	21,1%	46,3	50,8	9,9%	6,4	7,0	10,2%
Mama	55,8	54,9	-1,7%	3,3	3,3	1,2%	17,1	16,6	-2,9%
Diğerleri	55,3	61,0	10,4%	7,6	8,1	5,5%	7,2	7,6	4,6%

Kaynak: IMS, İEİS

2.1. Pazara Yeni Giren Tıbbi Ürünler

Pazara yılın ilk yarısında 192 adet ilaç dışı tıbbi ürün girmiştir. Bu 192 üründen 156 adedi (%81,3) gıda takviyesi, 18 tanesi (%9,4) enteral beslenme ve tıbbi amaçlı gıda ve 16 tanesi (%8,3) mama ürünleridir.

Yeni giren ürünlerden gıda takviyelerinin ortalama fiyatı 30,5 TL, enteral beslenme ve tıbbi amaçlı gıdaların ortalama fiyatı 6,9 TL iken mamaların ortalama fiyatı 16,6 TL'dir.

Tablo 7- Yeni Giren Tıbbi Ürünler

Ürünler	Adet
	192
Gıda Takviyesi	156
Enteral Beslenme Ve Tıbbi Amaçlı Gıda	18
Mama	16
Diğerleri	2

Kaynak: IMS, İEİS

3. Dış Ticaret

Haziran ayı dış ticaret verileri ilaç sektörü ihracatındaki azalma trendinin devam ettiğini göstermektedir. Buna göre, bir önceki yılın aynı dönemine göre ihracat %34,2 azalmıştır. Aynı dönemde Türkiye ihracatı ise %2,3 artmıştır.

Yılın ilk yarısında ihracat bir önceki yıla göre %23,7 azalarak 365 milyon ABD Doları seviyesinde kalmıştır. İlaç ihracatındaki 114 milyon seviyesindeki küçülmenin %93,4'ünü (106 milyon ABD Doları) 3002 GTIP numaralı "İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin" ürün grupları ihracatındaki azalma oluşturmuştur. Türkiye ihracatı ise aynı dönemde %8,2 artmıştır. Öte yandan Türkiye ithalatı %8,7 artarken, ilaç ithalatı %2,2 azalmıştır.

Bu gelişmeler sonucunda ilaç dış ticaret açığı 1.838 milyon ABD Doları olurken, ihracatın ithalatı karşılama oranı %16,6 seviyesinde gerçekleşmiştir. Türkiye dış ticaret açığı ise %10 artmış, ihracatın ithalatı karşılama oranı %71,5 olmuştur.

Tablo 8-Dış Ticaret

(Milyon ABD Doları)	2016	Ocak-Haziran		
		2016	2017	Değişim
Türkiye İhracatı	142.606	71.583	77.453	8,2%
İlaç İhracatı	863	479	365	-23,7%
İlaç Payı	0,6%	0,7%	0,5%	
Türkiye İthalatı	198.602	99.658	108.324	8,7%
İlaç İthalatı	4.521	2.252	2.203	-2,2%
İlaç Payı	2,3%	2,3%	2,0%	
Türkiye Dış Ticaret Hacmi	341.208	171.241	185.776	8,5%
İlaç Dış Ticaret Hacmi	5.384	2.731	2.568	-6,0%
İlaç Payı	1,6%	1,6%	1,4%	
Türkiye Dış Ticaret Açığı	-55.996	-28.074	-30.871	10,0%
İlaç Dış Ticaret Açığı	-3.658	-1.773	-1.838	3,6%
İlaç Payı	6,5%	6,3%	6,0%	
Türkiye İhracat/İthalat	71,8%	71,8%	71,5%	
İlaç İhracat/İthalat	19,1%	21,3%	16,6%	

Kaynak: TUIK, İEİS